

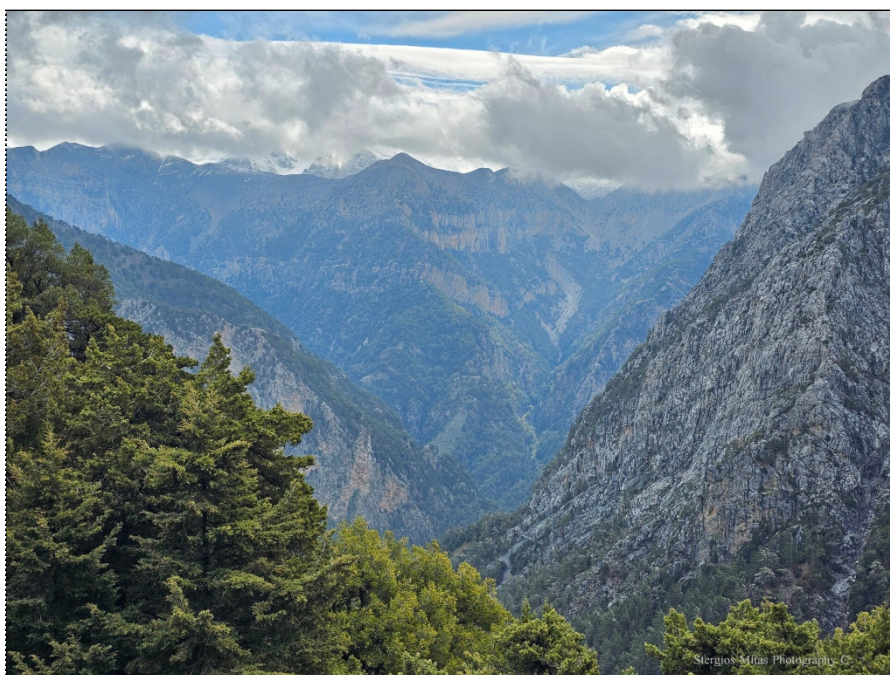

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
REGION OF CRETE

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΚΡΗΤΗΣ**

**Μελέτη Δέουσας Εκτίμησης
για το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης
2026-2030**

Συνοδευτική της ΣΜΠΕ

Σύνταξη Μελέτης

Δ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ σύμβουλοι περιβάλλοντος ΑΕ

Μάρτιος 2026

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΕΟΥΣΑΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	1
1.2	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	4
2	ΣΤΑΔΙΟ 1 –ΈΛΕΓΧΟΣ.....	5
2.1	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΠΙΘΑΝΟ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	5
2.2	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΤΟΠΩΝ NATURA 2000 ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥΣ.....	11
2.3	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΤΟΠΟΥΣ NATURA 2000.....	16
2.3.1	Μέγεθος και κλίμακα.....	16
2.3.2	Απόσταση από τους τόπους Natura 2000.....	16
2.3.3	Δέσμευση γης (άμεση/ έμμεση).....	16
2.3.4	Απαιτούμενοι πόροι (π.χ. υδροληψία, εκσκαφή εδάφους/ ορυκτών).....	16
2.3.5	Εκπομπές (απόρριψη στο έδαφος, το νερό ή τον αέρα).....	17
2.3.6	Απαιτήσεις σχετικά με τη μεταφορά.....	17
2.4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΙΘΑΝΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΤΟΠΟΥΣ NATURA 2000 ΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟΨΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ.....	18
2.4.1	Ανάλυση.....	18
2.4.2	Συμπεράσματα ελέγχου μεμονωμένων πτυχών του προγράμματος.....	21
2.5	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΙΘΑΝΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΜΕ ΑΛΛΑ ΣΧΕΔΙΑ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ή ΕΡΓΑ.....	22
2.5.1	Κατάλογος και περιγραφή των σχεδίων που ενδέχεται να συντελούν στις σωρευτικές επιπτώσεις.....	22
2.5.2	Αξιολόγηση σωρευτικών επιπτώσεων λαμβανομένων υπόψη των ειδικών στόχων διατήρησης.....	23

2.6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗ ΦΑΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	24
3	ΣΤΑΔΙΟ 2 – ΔΕΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ.....	25
3.1	ΑΣ2 – Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών.....	25
3.2	ΑΣ3 – Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση Κλιματικής Κρίσης.....	26
3.3	ΑΣ4 – Καινοτομία-Εξωστρέφεια-Ανταγωνιστικότητα.....	28
3.4	ΑΣ6 – Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός.....	29
3.5	Αξιολόγηση Σωρευτικών και Συνδυαστικών Επιπτώσεων στη Δέουσα Εκτίμηση.....	31
3.6	Συνολική εκτίμηση του σταδίου Δέουσας Εκτίμησης.....	32
3.7	Μέτρα πρόληψης, μετριασμού και αντιμετώπισης επιπτώσεων.....	33
3.7.1	Γενικά μέτρα του ΠΠΑ.....	33
3.7.2	Ειδικά μέτρα ανά κατηγορία παρέμβασης.....	33
3.8	Εκτίμηση Υπολειμματικών Επιπτώσεων.....	34
3.9	Παρακολούθηση των μέτρων.....	34
3.10	Συμπέρασμα Δέουσας Εκτίμησης.....	35
4	ΣΤΑΔΙΟ 3 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4.....	36
5	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	37

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 2.1-1:	Κατανομή προτεραιοτήτων και ειδικών στόχων ανά αναπτυξιακό στόχο.....	8
Πίνακας 2.2-1	Περιοχές Natura 2000 Περιφέρειας Κρήτης.....	12
Πίνακας 2.2-2	Ενδεικτικός πίνακας κύριων περιοχών Natura 2000 της Κρήτης με ιδιαίτερη συνάφεια προς το ΠΠΑ.....	14
Πίνακας 2.4-1	Screening ανά Αναπτυξιακό Στόχο και περιβαλλοντική παράμετρο.....	19
Πίνακας 2.4-2	Κατηγορίες παρεμβάσεων που κρίνονται σημαντικές στο screening.....	20
Πίνακας 2.5-1	Σχέδια που ενδέχεται να συντελούν σε σωρευτικές επιπτώσεις με το ΠΠΑ...	22
Πίνακας 2.5-2	Σωρευτικές Επιπτώσεις.....	23

ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα 1-1 Εκτίμηση σχεδίων και έργων σε σχέση με τους τόπους Natura 2000: τρία στάδια της διαδικασίας του άρθρου 6 παράγραφοι 3 και 4 (πηγή: 2021/C 437/01).....	3
Εικόνα 2.2-1: Χάρτης Προστατευόμενων Περιοχών Natura 2000.....	11

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Όνοματεπώνυμο	Ειδικότητα	Θέση / Καθήκοντα
Δημήτριος Αργυρόπουλος	Πολιτικός Μηχανικός Υγιεινολόγος	Διαχείριση μελέτης και επιστημονικός υπεύθυνος
Γεωργία Αβραμίδου	Γεωπόνος, MSc	Σύνταξη μελέτης
Σωκράτης Τσιγαρδάς	Μηχανικός Περιβάλλοντος, MSc Διαχείριση Υδατικών Πόρων MSc Χωροταξία	Θέματα χωροταξίας και υδατικών πόρων, Χαρτογράφηση
Μυρτώ Αργυροπούλου- Παπά	Χημικός Μηχανικός (ΕΜΠ) MSc DIC Environmental Engineering and Business Management	Ρύπανση
Μαρτσέλα Κατσανεβάκη	Μηχανικός Περιβάλλοντος	Περιβαλλοντική Νομοθεσία
Ρεβέκκα Μπατμάνογλου	Χημικός (ΕΚΠΑ)	Σύμβουλος

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΕΟΥΣΑΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η παρούσα Μελέτη Δέουσας Εκτίμησης (ΜΔΕ) εκπονείται σύμφωνα με το άρθρο 6(3) της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Αφορά την αξιολόγηση των επιπτώσεων του Προγράμματος Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Κρήτης 2026–2030 στο Δίκτυο Natura 2000 και εκτιμά τις επιπτώσεις του προγράμματος στα είδη και τους οικοτόπους της εν λόγω Οδηγίας καθώς και της Οδηγίας των Πτηνών.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε στρατηγικό επίπεδο και λαμβάνει υπόψη:

- τη φύση του Προγράμματος (πολυτομεακό, χωρίς συγκεκριμένη χωροθέτηση έργων)
- τις σωρευτικές επιπτώσεις
- τις επιπτώσεις σε συνδυασμό με άλλα σχέδια/προγράμματα

Στόχος είναι ο έλεγχος κατά πόσον το ΠΠΑ προκαλεί ή όχι "αρνητική επίπτωση στην ακεραιότητα" των περιοχών Natura 2000.

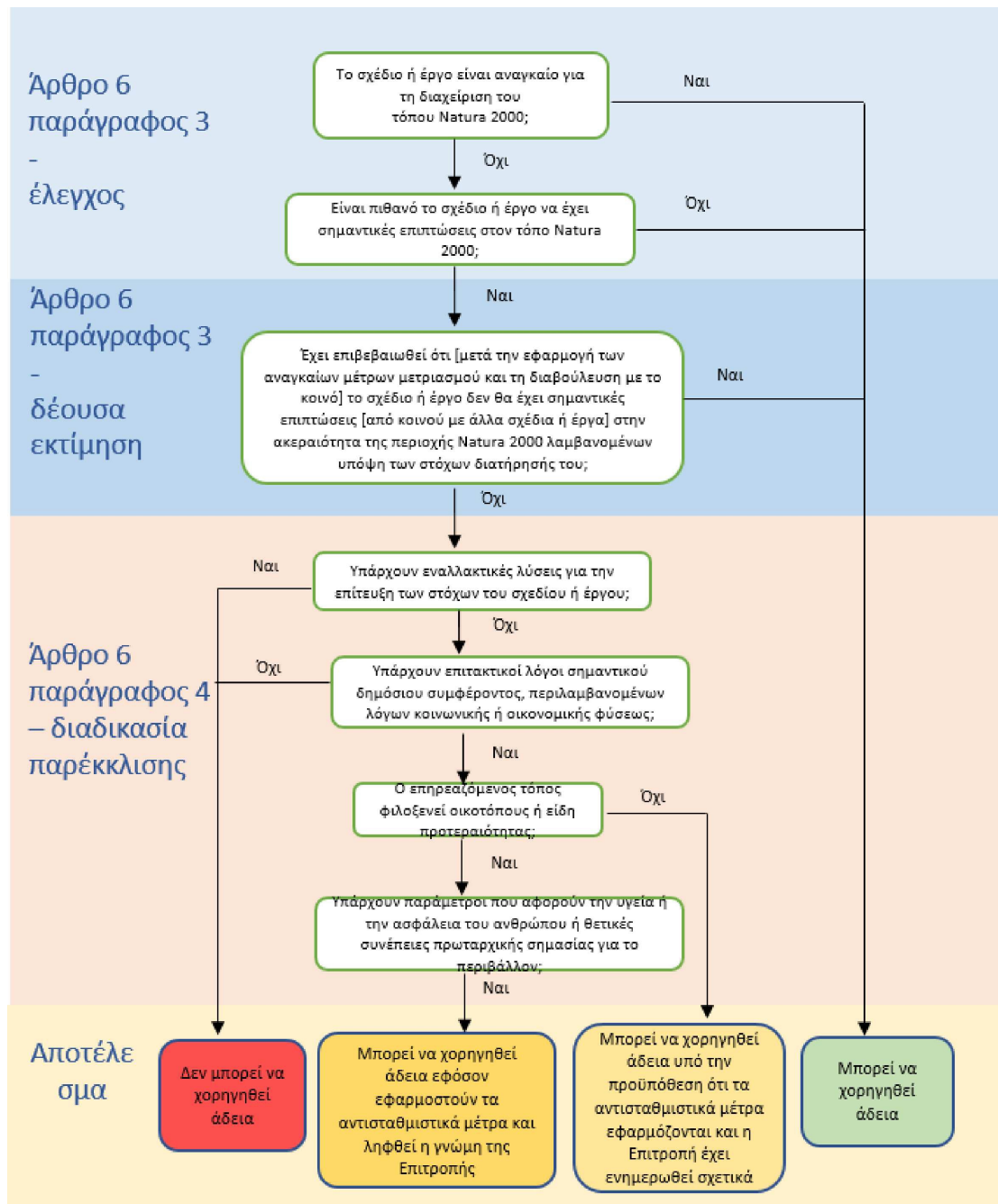
Το άρθρο 6 παράγραφοι 3 και 4 καθορίζει μια σταδιακή διαδικασία για την εκτίμηση σχεδίων ή έργων τα οποία είναι πιθανόν να έχουν επιπτώσεις σε τόπους Natura 2000. Η εν λόγω διαδικασία περιλαμβάνει τρία κύρια στάδια:

Πρώτο στάδιο: έλεγχος. Το πρώτο μέρος της διαδικασίας αποτελείται από ένα στάδιο προκαταρκτικής αξιολόγησης («έλεγχος») προκειμένου να διαπιστωθεί αν ένα σχέδιο, πρόγραμμα ή έργο είναι άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση τόπου Natura 2000, και, αν δεν ισχύει κάτι τέτοιο, τότε αν είναι δυνατόν να επηρεάσει σημαντικά τον τόπο (είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό με άλλα σχέδια ή έργα) λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησης του τόπου.

Δεύτερο στάδιο: η δέουσα εκτίμηση. Εάν δεν μπορούν να αποκλειστούν πιθανές σημαντικές επιπτώσεις, το επόμενο στάδιο της διαδικασίας περιλαμβάνει την εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου ή του έργου (είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό με άλλα σχέδια ή έργα) με βάση τους στόχους διατήρησης του τόπου, και τη διαπίστωση σχετικά με το αν θα επηρεάσει την ακεραιότητα του τόπου Natura 2000, λαμβανομένων υπόψη τυχόν μέτρων μετριασμού. Εναπόκειται στις αρμόδιες αρχές να αποφασίσουν αν θα εγκρίνουν ή όχι το σχέδιο ή το έργο, υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων της δέουσας εκτίμησης.

Τρίτο στάδιο: παρέκκλιση από το άρθρο 6 παράγραφος 3 υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Το τρίτο στάδιο της διαδικασίας διέπεται από το άρθρο 6 παράγραφος 4. Το στάδιο αυτό

ενεργοποιείται μόνο εάν, παρά τα αρνητικά συμπεράσματα της εκτίμησης, ο υπεύθυνος υλοποίησης του έργου θεωρεί ότι το σχέδιο ή έργο θα πρέπει να υλοποιηθεί για επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημοσίου συμφέροντος. Αυτό είναι δυνατόν μόνον εάν δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις, αν οι επιτακτικοί λόγοι σημαντικού δημοσίου συμφέροντος είναι δεόντως αιτιολογημένοι και αν θεσπίζονται κατάλληλα αντισταθμιστικά μέτρα για να διασφαλιστεί ότι προστατεύεται η συνολική συνοχή του Natura 2000

Εικόνα 1-1 Εκτίμηση σχεδίων και έργων σε σχέση με τους τόπους Natura 2000: τρία στάδια της διαδικασίας του άρθρου 6 παράγραφοι 3 και 4 (πηγή: 2021/C 437/01)

1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η μελέτη διενεργεί την ανάλυση δέουσας εκτίμησης σε δύο στάδια:

Στάδιο 1, Έλεγχος Σχεδίου

1. Συνοπτική περιγραφή του σχεδίου και των βασικών πτυχών που είναι πιθανό να έχουν επιπτώσεις
2. Συνοπτική περιγραφή των τόπων Natura 2000 και των βασικών χαρακτηριστικών τους
3. Περιγραφή των μεμονωμένων πτυχών του σχεδίου που θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις σε τόπους Natura 2000
4. Περιγραφή των πιθανών επιπτώσεων σε τόπους Natura 2000 λαμβανομένων υπόψη των ειδικών στόχων διατήρησης που προσδιορίζονται για τα στοιχεία χαρακτηρισμού
5. Περιγραφή των πιθανών επιπτώσεων από κοινού με άλλα σχέδια ή έργα
6. Κριτήρια για την εκτίμηση της σημασίας, δείκτες σημασίας, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών στόχων διατήρησης
7. Περιγραφή των πτυχών του σχεδίου, ή συνδυασμού πτυχών, που είναι πιθανό να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις, καθώς και εκείνων για τις οποίες δεν υπάρχουν πληροφορίες για τη φύση και το μέγεθος των επιπτώσεων που προκαλούν

Στάδιο 2, Δέουσα Εκτίμηση

1. Περιγραφή του σχεδίου
2. Τόποι Natura 2000 που είναι πιθανόν να επηρεαστούν και οι στόχοι διατήρησής τους
3. Εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου ή του έργου αναφορικά με την ακεραιότητα του τόπου
4. Μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων
5. Συμπέρασμα
6. Πηγές που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη σύνταξη της δέουσας εκτίμησης
7. Αποτελέσματα διαβούλευσης

Στάδιο 3, Διαδικασία βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 4

1. Εξέταση εναλλακτικών λύσεων
2. Εξέταση επιτακτικών λόγων σημαντικού δημοσίου συμφέροντος (ΕΛΣΔΣ)
3. Προσδιορισμός, αξιολόγηση και θέσπιση αντισταθμιστικών μέτρων

2 ΣΤΑΔΙΟ 1 – ΈΛΕΓΧΟΣ

2.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΠΙΘΑΝΟ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Το αναπτυξιακό πλαίσιο του ΠΠΑ Περιφέρειας Κρήτης 2026–2030 οργανώνεται στους παρακάτω 6+1 Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣ), οι οποίοι αποτυπώνουν τις κύριες προτεραιότητες του Προγράμματος.

2.1.1.1 Αναπτυξιακοί Στόχοι (ΑΣ)

ΑΣ1 – Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη

Ο ΑΣ1 ευθυγραμμίζεται πλήρως με τη φιλοσοφία της «Δίκαιης και Συμπεριληπτικής Κοινωνίας» και στοχεύει στη δημιουργία ενός ανθεκτικού, συμπεριληπτικού και κοινωνικά δίκαιου πλαισίου που μειώνει τις ανισότητες και ενισχύει την ισόρροπη ανάπτυξη ανάμεσα σε αστικές και αγροτικές περιοχές. Έμφαση δίνεται στην **αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών υγείας**, μέσω εκσυγχρονισμού κτιριακών εγκαταστάσεων και προμήθειας ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού, καθώς και στην υλοποίηση στοχευμένων δράσεων δημόσιας υγείας. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην **αναβάθμιση υποδομών εκπαίδευσης** και στην εφαρμογή δράσεων **διά βίου μάθησης** για την ενίσχυση δεξιοτήτων και την προώθηση της κοινωνικής κινητικότητας, καθώς και στη **βελτίωση και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων** και στην υποστήριξη αθλητικών γεγονότων που ενισχύουν την τοπική συμμετοχή και την κοινωνική ένταξη. Εξίσου σημαντική προτεραιότητα αποτελούν οι κοινωνικές επενδύσεις, που συμβάλλουν στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού, στη στήριξη των ευάλωτων πληθυσμών και στη διεύρυνση των ίσων ευκαιριών για όλους.

ΑΣ2 – Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών

Παρά τις σημαντικές προσπάθειες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης Προγραμματικής Περιόδου για τη βελτίωση των υποδομών και των μεταφορών, εξακολουθούν να υφίστανται κρίσιμες ανάγκες που απαιτούν συστηματική και στοχευμένη αντιμετώπιση. Ο ΑΣ2 στοχεύει στη συνολική αναβάθμιση της προσβασιμότητας, της οδικής ασφάλειας και της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου, ασφαλούς και αποδοτικού συστήματος μεταφορών που ενισχύει τη χωρική συνοχή και την αναπτυξιακή δυναμική της. Κεντρική προτεραιότητα αποτελεί η αναβάθμιση, συντήρηση και επέκταση του οδικού δικτύου, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργικότητας των μετακινήσεων και τη μείωση των χωρικών ανισοτήτων, ιδιαίτερα σε περιοχές της ενδοχώρας. Επιπλέον, η ενίσχυση της οδικής ασφάλειας, μέσω παρεμβάσεων που στοχεύουν

στη μείωση των ατυχημάτων, τον περιορισμό της επικινδυνότητας και την αναβάθμιση κρίσιμων σημείων του οδικού δικτύου.

ΑΣ3 – Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση της Κλιματικής Κρίσης

Ο ΑΣ3 στοχεύει στη μείωση της τρωτότητας των περιοχών και την προστασία της ανθρώπινης ζωής, του περιβάλλοντος και των κρίσιμων υποδομών της Περιφέρειας Κρήτης απέναντι σε φυσικούς και τεχνολογικούς κινδύνους, καθώς και στις ολοένα εντονότερες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Στο πλαίσιο του Άξονα, προτεραιότητα δίνεται στην ενίσχυση της πρόληψης και της ανθεκτικότητας των υποδομών από φυσικές καταστροφές. Παράλληλα, προωθείται η αναβάθμιση της ικανότητας διαχείρισης κρίσεων μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων που ενισχύουν την επιχειρησιακή ετοιμότητα και επιτρέπουν στην Περιφέρεια να ανταποκρίνεται άμεσα και αποτελεσματικά σε ακραία και έκτακτα φαινόμενα.

ΑΣ4 – Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Ανταγωνιστικότητα

Ο ΑΣ4 στοχεύει στην ενίσχυση της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της Περιφέρειας Κρήτης, αξιοποιώντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα στους τομείς της έρευνας, του τουρισμού, του πολιτισμού και της αγροδιατροφής.

Κεντρική προτεραιότητα αποτελεί η προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας, μέσω παρεμβάσεων που ενθαρρύνουν τη μεταφορά τεχνογνωσίας ενισχύουν τις συνέργειες μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων και υποστηρίζουν την ενσωμάτωση καινοτόμων λύσεων στο παραγωγικό σύστημα. Παράλληλα, προβλέπεται η ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων –ιδίως των ΜΜΕ– μέσω δράσεων που υποστηρίζουν την ψηφιακή αναβάθμιση, τη βελτίωση της παραγωγικότητας και τη διεύρυνση της πρόσβασης σε νέες αγορές.

Στον τομέα του πολιτισμού, ο Άξονας δίνει έμφαση στην προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος. Η αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών και η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενίσχυση της εξωστρέφειας και στη διαμόρφωση μιας ισχυρής περιφερειακής ταυτότητας.

Η ενίσχυση του τουρισμού αποτελεί επίσης βασικό πυλώνα του Άξονα, με στόχο τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, την αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών και την ανάπτυξη ειδικών και θεματικών μορφών τουρισμού. Οι δράσεις αυτές διαμορφώνουν ένα ολοκληρωμένο μοντέλο ανάπτυξης, δημιουργώντας ισχυρές συνέργειες με τον πολιτισμό και την αγροδιατροφή και ενισχύοντας την εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας.

ΑΣ5 – Ψηφιακός Μετασχηματισμός και τεχνητή νοημοσύνη

Ο ΑΣ5 στοχεύει στη συνολική αναβάθμιση του ψηφιακού περιβάλλοντος της Περιφέρειας Κρήτης, μέσω της ενίσχυσης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της υιοθέτησης σύγχρονων τεχνολογιών. Κεντρική προτεραιότητα αποτελεί η ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση διοικητικών διαδικασιών, με την ανάπτυξη ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων, την ψηφιοποίηση αρχείων και τη χρήση εργαλείων που μειώνουν τον διοικητικό φόρτο, επιταχύνουν την εξυπηρέτηση και ενισχύουν τη διαφάνεια. Παράλληλα, ο Άξονας προωθεί την αναβάθμιση των ψηφιακών υποδομών και των ΤΠΕ, μέσω της ενίσχυσης των δικτυακών υποδομών, της κυβερνοασφάλειας και της διαλειτουργικότητας των συστημάτων, ώστε να διασφαλίζεται η αξιόπιστη παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις.

ΑΣ6 – Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός

Ο ΑΣ6 στοχεύει στην επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης της Περιφέρειας Κρήτης, μέσω παρεμβάσεων που ενισχύουν την ενεργειακή αποδοτικότητα, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Προτεραιότητα αποτελεί η **ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων** και η **προώθηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας**, με στόχο τη μείωση του ενεργειακού κόστους και του περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Επιπλέον έμφαση δίνεται στην **προστασία και ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος**, με παρεμβάσεις που αφορούν την ενίσχυση και αξιοποίηση των **υδάτινων πόρων**, την αναβάθμιση των **υποδομών ύδρευσης**, καθώς και τη βελτίωση της **διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων**, προωθώντας την κυκλική οικονομία και τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων. Παράλληλα, ο Άξονας υποστηρίζει **αναπλάσεις οικισμών**, αναβάθμιση **δημοσίων κτιρίων** και δράσεις για **βιώσιμες αστικές μεταφορές**, συμβάλλοντας στη βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος, της προσβασιμότητας και της ποιότητας ζωής.

ΑΣ7 –Υποστήριξη Προγραμμάτων

Ο ΑΣ7 στοχεύει στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας Κρήτης και στη διασφάλιση της αποτελεσματικής, αποδοτικής και διαφανούς υλοποίησης του ΠΠΑ 2026–2030. Αποτελεί υποστηρικτικό άξονα για το σύνολο των παρεμβάσεων του Προγράμματος, εστιάζοντας στην αναβάθμιση των διοικητικών υπηρεσιών, στη βελτίωση των διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης, καθώς και στην ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού.

Παράλληλα, ο Άξονας περιλαμβάνει και ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας που υποστηρίζουν τον προγραμματισμό, την ωρίμανση, την παρακολούθηση και την υλοποίηση των έργων του ΠΠΑ, διασφαλίζοντας την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

2.1.1.2 Ειδικό Στόχοι και Προτεραιότητες που θέτει το ΠΠΑ

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό του ΠΠΑ, οι Αναπτυξιακοί Στόχοι που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη υποενότητα, αναλύονται σε επιμέρους Ειδικούς Στόχους, εξειδικεύονται και ταυτόχρονα καταστρώνονται οι εκάστοτε προτεραιότητες που θέτει το εν λόγω πρόγραμμα για κάθε Αναπτυξιακό Στόχο. Τα αποτελέσματα της εν λόγω ανάλυσης σε Ειδικούς Στόχους και Προτεραιότητες, μετά και την εξειδίκευση, παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 2.1-1: Κατανομή προτεραιοτήτων και ειδικών στόχων ανά αναπτυξιακό στόχο

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	
1.	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Απασχόληση και Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού Συμβολή στην αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος Ενίσχυση του Κοινωνικού Κράτους Υγεία Παιδεία Αθλητισμός Ασφάλεια, Προστασία, Δικαιοσύνη Μεταναστευτική Πολιτική Συμβολή στην αντιμετώπιση του δημογραφικού ζητήματος	1.1	Καταπολέμηση της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού
			1.2	Ενίσχυση της απασχόλησης και ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου
			1.3	Πρώθηση της ισότητας και των δικαιωμάτων
			1.4	Ενίσχυση της Κοινωνικής Κατοικίας
			1.5	Πρόσβαση στη στέγαση
			1.6	Κοινωνικές επενδύσεις (πχ στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση βρεφονηπιακών-παιδικών σταθμών και της προσχολικής αγωγής προσχολικής αγωγής, στήριξη τρίτης ηλικίας κ.α.)
			1.7	Ενίσχυση της εδαφικής συνοχής (νησιωτικότητα, ορεινότητα, αγροτικές περιοχές)
			1.8	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Υγείας
			1.9	Προστασία της Δημόσιας Υγείας
			1.10	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Εκπαίδευσης
			1.11	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Κατάρτισης και δια βίου μάθησης
			1.12	Ενίσχυση και αναβάθμιση του Αθλητισμού
			1.13	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Ασφάλειας
			1.14	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Εθνικής Άμυνας
			1.15	Ενίσχυση και αναβάθμιση της Δικαιοσύνης
			1.16	Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών από την υποδοχή έως την ένταξη
2.	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	Ανάπτυξη Δικτύων και Μεταφορών Βελτίωση Δικτύων και Μεταφορών Εκσυγχρονισμός Δικτύων και Μεταφορών	2.1	Λιμενικές υποδομές
			2.2	Σιδηροδρομικό δίκτυο
			2.3	Οδικές υποδομές
			2.4	Υποδομές αερομεταφορών
			2.5	Υδατοδρόμια
			2.6	Οδική ασφάλεια
			2.7	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
3.	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	Ενίσχυση της αντιπλημμυρικής προστασίας Βελτίωση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης Ανάπτυξη υποδομών αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών Προστασία από δασικές πυρκαγιές Ενίσχυση ετοιμότητας και ανταπόκρισης σε κρίσεις Προσαρμογή υποδομών στην κλιματική αλλαγή.	3.1 Καθαρισμός, συντήρηση ρεμάτων, ποταμών κλπ.
			3.2 Αύξηση ανθεκτικότητας κρίσιμων υποδομών και υπηρεσιών σε φυσικές καταστροφές
			3.3 Ενίσχυση της πρόληψης, ετοιμότητας και έγκαιρης ανταπόκρισης μέσω συντονισμένων μηχανισμών και τεχνολογικών εργαλείων
			3.4 Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων
			3.5 Κρατική Αρωγή
			3.6 Αποκατάσταση υποδομών από φυσικές καταστροφές
			3.7 Ολοκληρωμένος σχεδιασμός και προσαρμογή στη νέα κλιματική πραγματικότητα
4.	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ - ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	Έρευνα Βιομηχανία Καινοτομία Εμπόριο Επιχειρηματικότητα Πολιτισμός Τουρισμός Αγροδιατροφικός Τομέας	4.1 Ενίσχυση έρευνας και Καινοτομίας
			4.2 Προώθηση της επιχειρηματικής καινοτομίας και εξωστρέφειας
			4.3 Ενίσχυση της Βιομηχανίας και Προώθηση της επιχειρηματικότητας
			4.4 Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων
			4.5 Ανάπτυξη νέων τομέων υψηλής προστιθέμενης αξίας
			4.6 Ενίσχυση της διασύνδεσης έρευνας και επιχειρηματικότητας
			4.7 Ενίσχυση εμπορίου & Προστασία του Καταναλωτή
			4.8 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού
			4.9 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος
			4.10 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
			4.11 Προώθηση του τουρισμού
			4.12 Προώθηση και ενίσχυση αγροδιατροφικού τομέα
5.	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ	Ψηφιακός μετασχηματισμός της δημόσιας διοίκησης Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων Διασφάλιση της ψηφιακής ένταξης όλων των πολιτών	5.1 Ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση διαδικασιών
			5.2 Αναβάθμιση ψηφιακών υποδομών και ΤΠΕ
			5.3 Ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών και εφαρμογών
			5.4 Κατάρτιση σε θέματα ψηφιακών δεξιοτήτων

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	
		Ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών Προστασία δεδομένων και κυβερνοασφάλεια. Τεχνητή Νοημοσύνη	5.5	Ασφάλεια και προστασία δεδομένων
			5.6	Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και τεχνητή νοημοσύνη
6.	ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	Προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος μέσω καθαρής ενέργειας και εξοικονόμησης πόρων Ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στην κλιματική αλλαγή μέσω ορθής διαχείρισης ενέργειας, νερού και αποβλήτων	6.1	Επιτάχυνση της ενεργιακής μετάβασης και αξιοποίησης Α.Π.Ε
			6.2	Προώθηση της κυκλικής οικονομίας
			6.3	Προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας
			6.4	Διαχείριση υδάτινων πόρων (φράγματα, λιμνοδεξαμενές, αρδευτικά δίκτυα κ.α.)
			6.5	Διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων
			6.6	Υδρευση (πόσιμο νερό)
			6.7	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών, κτίρια κλπ)
7.	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	Ενδυνάμωση της διοικητικής και οργανωτικής ικανότητας των εμπλεκόμενων φορέων, με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής υλοποίησης των παρεμβάσεων Εδραίωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διακυβέρνησης, μέσω της ενίσχυσης των μηχανισμών, παρακολούθησης και αξιολόγησης	7.1	Ενδυνάμωσης διοικητικής ικανότητας
			7.2	Υποστήριξη Φορέων
			7.3	Βελτίωση μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης
			7.4	Εκπαίδευσης και ενημέρωσης
			7.5	Τεχνική Βοήθεια

2.2 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΤΟΠΩΝ NATURA 2000 ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥΣ

2.2.1.1 Περιοχές του Δικτύου Natura 2000

Οι περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στον Εθνικό Κατάλογο Περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας και διακρίνονται σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, Ζώνες Ειδικής Προστασίας και σε προτεινόμενους Τόπους Ενωσιακής Σημασίας (Παράρτημα Ι της ΚΥΑ υπ' αριθμ. 50743/2017 (Β' 4432).

Στον παρακάτω χάρτη παρουσιάζεται το σύνολο των περιοχών NATURA 2000 στο νησί της Κρήτης σύμφωνα με τον αναθεωρημένο κατάλογο προστατευόμενων περιοχών.

Εικόνα 2.2-1: Χάρτης Προστατευόμενων Περιοχών Natura 2000

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθενται οι περιοχές της Περιφέρειας Κρήτης που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα Natura 2000. Συνολικά υπάρχουν 54 περιοχές ενταγμένες στο Δίκτυο Natura 2000, καλύπτοντας έκταση περίπου 613.276 εκταρίων.

Πίνακας 2.2-1 Περιοχές Natura 2000 Περιφέρειας Κρήτης

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)
Π.Ε. Ηρακλείου			
GR4310002	ΕΖΔ	ΓΙΟΥΧΤΑΣ: ΦΑΡΑΓΓΙ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ	716,05
GR4310003	ΕΖΔ - ΖΕΠ	ΝΗΣΟΣ ΔΙΑ	1.188,02
GR4310004	ΕΖΔ	ΔΥΤΙΚΑ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΟ ΑΓΙΟΦΑΡΑΓΓΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟΠΥΡΓΟ)	2.650,79
GR4310005	ΕΖΔ	ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΚΟΦΙΝΑΣ)	16.173,89
GR4310006	ΕΖΔ	ΔΙΚΤΗ:ΟΜΑΛΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ (ΣΥΜΗ - ΟΜΑΛΟΣ)	3.939,68
GR4310009	ΖΕΠ	ΚΡΟΥΣΩΝΑΣ- ΒΡΩΜΟΝΕΡΟ ΙΔΗΣ	7.877,02
GR4310010	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΓΙΟΥΧΤΑΣ	411,94
GR4310011	ΖΕΠ	ΚΟΡΥΦΗ ΚΟΥΠΑ(ΔΥΤΙΚΗ ΚΡΗΤΗ)	1.993,16
GR4310012	ΖΕΠ	ΕΚΒΟΛΗ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥΜΕΣΑΡΑΣ	684,52
GR4310013	ΖΕΠ	ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ ΟΡΗ (ΚΟΦΙΝΑΣ)	28.648,47
Π.Ε. Λασιθίου			
GR4320002	ΕΖΔ-πΤΚΣ	ΔΙΚΤΗ:ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ, ΚΑΘΑΡΟ, ΣΕΛΕΝΑ, ΚΡΑΣΙ, ΣΕΛΕΚΑΝΟΣ, ΧΑΛΑΣΜΕΝΗ ΚΟΡΥΦΗ	34.364,16
GR4320003	ΕΖΔ	ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ	546,54
GR4320004	ΕΖΔ	ΜΟΝΗ ΚΑΨΑ (ΦΑΡΑΓΓΙ ΚΑΨΑ & ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ)	974,43
GR4320005	ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΘΡΥΠΤΗΣ & ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ	8.528,56
GR4320006	ΕΖΔ-πΤΚΣ	ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΚΡΟ ΚΡΗΤΗΣ: ΔΙΟΝΥΣΑΔΕΣ, ΕΛΑΣΑ ΚΑΙ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΣΙΔΕΡΟ (ΑΚΡΑ ΜΑΥΡΟΜΟΥΡΙ - ΒΑΪ - ΑΚΡΑΠΛΑΚΑΣ) ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	39.300,70
GR4320008	ΕΖΔ	ΝΗΣΟΣ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ	804,94
GR4320009	ΖΕΠ	ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΚΡΟ ΚΡΗΤΗΣ	3.760,36
GR4320010	ΖΕΠ	ΛΑΖΑΡΟΣ ΚΟΡΥΦΗ - ΜΑΔΑΡΑ ΔΙΚΤΗΣ	13.157,93
GR4320011	ΖΕΠ	ΔΙΟΝΥΣΑΔΕΣ ΝΗΣΟΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	17.482,22
GR4320013	ΖΕΠ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΕΛΗΝΑΡΙ-ΒΡΑΧΑΣΙ	2.313,50
GR4320014	ΖΕΠ	ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΘΡΥΠΤΗ (ΚΟΥΦΩΤΟ)	1.617,29
GR4320016	ΖΕΠ	ΟΡΗ ΖΑΚΡΟΥ	3.914,00
GR4320017	ΖΕΠ	ΝΗΣΟΣ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ, ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΒΑΛΛΟΙ	480,16
Π.Ε. Ρεθύμνου			
GR4330002	ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΚΕΔΡΟΣ	4.700,27
GR4330003	ΕΖΔ	ΚΟΥΡΤΑΛΙΩΤΙΚΟ ΦΑΡΑΓΓΙ - ΜΟΝΗ ΠΡΕΒΕΛΗ – ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	3.642,73
GR4330004	ΕΖΔ	ΠΡΑΣΣΑΝΟ ΦΑΡΑΓΓΙ - ΠΑΤΣΟΣ- ΣΦΑΚΟΡΥΑΚΟ ΡΕΜΑ- ΠΑΡΑΛΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΗ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ, ΑΚΡ. ΛΙΑΝΟΣ ΚΑΒΟΣ- ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ	13.121,42

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)
GR4330005	ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΙΔΗ (ΒΟΡΙΖΙΑ, ΓΕΡΑΝΟΙ, ΚΑΛΗ ΜΑΔΑΡΑ)	39.913,06
GR4330006	ΖΕΠ	ΣΩΡΟΣ- ΑΓΚΑΘΙ –ΚΕΔΡΟΣ	8.128,93
GR4330007	ΖΕΠ	ΚΟΥΡΤΑΛΙΩΤΙΚΟ ΦΑΡΑΓΓΙ, ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΡΕΒΕΛΗ	7.595,21
GR4330008	ΖΕΠ	ΠΡΑΣΣΑΝΟ ΦΑΡΑΓΓΙ	1.121,50
GR4330009	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ(ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ)	10.632,24
Π.Ε. Χανίων			
GR4340001	ΕΖΔ	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ- ΤΙΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ - ΒΙΓΛΙΑ	5.781,32
GR4340002	ΕΖΔ	ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ	271,75
GR4340003	ΕΖΔ-πΤΚΣ	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΡΟΔΟΠΟΥ- ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΑΛΕΜΕ – ΚΟΛΠΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	16.140,27
GR4340004	ΕΖΔ	ΕΛΟΣ- ΤΟΠΟΛΙΑ- ΣΑΣΑΛΟΣ- ΑΓΙΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣ	7.351,95
GR4340005	ΕΖΔ	ΟΡΜΟΣ ΣΟΥΓΙΑΣ- ΒΑΡΔΙΑ- ΦΑΡΑΓΓΙ ΛΙΣΣΟΥ ΜΕΧΡΙ ΑΝΥΔΡΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	3.039,87
GR4340006	ΕΖΔ-πΤΚΣ	ΛΙΜΝΗ ΑΓΙΑΣ-ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ- ΡΕΜΑ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΗ ΚΕΡΙΤΗ- ΚΟΙΛΑΔΑ ΦΑΣΑ	1.314,83
GR4340007	ΕΖΔ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΘΕΡΙΣΣΟΥ	497,73
GR4340008	ΕΖΔ-πΤΚΣ	ΛΕΥΚΑ ΟΡΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	55.306,64
GR4340010	ΕΖΔ-πΤΚΣ	ΔΡΑΠΑΝΟ (ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ) - ΠΑΡΑΛΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ- ΛΙΜΝΗ ΚΟΥΡΝΑ – ΣΠΗΛΑΙΟ ΨΙΜΑΚΙ	4.511,13
GR4340011	ΕΖΔ	ΦΡΕ- ΤΖΙΤΖΙΦΕΣ- ΝΙΠΟΣ	1.217,6
GR4340012	ΕΖΔ-πΤΚΣ	ΑΣΦΕΝΔΟΥ- ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	14.023,04
GR4340013	ΕΖΔ	ΝΗΣΟΙ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ	6.290,57
GR4340014	ΖΕΠ	ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΣΑΜΑΡΙΑΣ- ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΡΥΠΗΤΗΣ- ΨΙΛΑΦΙ - ΚΟΥΣΤΟΓΕΡΑΚΟ	13.979,76
GR4340015	ΕΖΔ	ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΙΣΣΑ ΜΕΧΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ	2.202,53
GR4340016	ΖΕΠ	ΜΕΤΕΡΙΖΙΑ ΑΓΙΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣ- ΤΣΟΥΝΑΡΑ- ΒΙΤΣΙΛΙΑ ΛΕΥΚΩΝ ΟΡΕΩΝ	6.875,01
GR4340017	ΖΕΠ	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΗΜΕΡΗ ΚΑΙ ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ, ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	12.694,56
GR4340018	ΖΕΠ	ΝΗΣΙΔΑ ΑΓΙΟΙ ΘΕΟΔΩΡΟΙ	81,52
GR4340019	ΖΕΠ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ-ΑΡΓΟΥΛΙΑΝΟ ΦΑΡΑΓΓΙ- ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΜΑΝΙΚΑ	4.232,53
GR4340020	ΖΕΠ	ΛΙΜΝΗ ΑΓΙΑΣ(ΧΑΝΙΑ)	66,71
GR4340021	ΖΕΠ	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΡΟΔΟΠΟΥ	2.920,24
GR4340022	ΖΕΠ	ΛΙΜΝΗ ΚΟΥΡΝΑ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΗ ΑΛΜΥΡΟΥ	199,7

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)
GR4340023	ΖΕΠ	ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	9.693,73
GR4340024	ΕΖΔ-πΤΚΣ	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ	164.200,00

Η Περιφέρεια Κρήτης περιλαμβάνει εκτεταμένο και χωρικά διάσπαρτο δίκτυο περιοχών Natura 2000, το οποίο καλύπτει ορεινά συγκροτήματα, φαράγγια, νησίδες, παράκτιες ζώνες, υγροτόπους και σημαντικές θαλάσσιες περιοχές. Για τις ανάγκες της παρούσας Μελέτης Δέουσας Εκτίμησης (ΜΔΕ), οι περιοχές ομαδοποιούνται λειτουργικά ως εξής:

1. **Ορεινά και ημιορεινά οικοσυστήματα:** Λευκά Όρη, Ψηλορείτης, Δίκτη, Αστερούσια, Θρυπτή, Κέδρος, Γιούχτας.
2. **Φαράγγια και κοιλάδες υψηλής οικολογικής αξίας:** Σαμαριά, Κουρταλιώτικο, Πρασσανό, Σεληνάρι, Ζάκρος.
3. **Παράκτια και νησιωτικά οικοσυστήματα:** Ελαφόνησος, Χρυσή, Κουφονήσι, Δία, Διονυσάδες, Γαύδος/Γαυδοπούλα.
4. **Υγρότοποι και μεταβατικά οικοσυστήματα:** Λίμνη Κουρνά, εκβολές Γεροποτάμου, εκβολές Αλμυρού, λιμνοθαλάσσιες και εκβολικές περιοχές.
5. **Θαλάσσιες περιοχές με λιβάδια *Posidonia oceanica* και ενδιαιτήματα ειδών.**

Πίνακας 2.2-2 Ενδεικτικός πίνακας κύριων περιοχών Natura 2000 της Κρήτης με ιδιαίτερη συνάφεια προς το ΠΠΑ

Κωδικός	Ονομασία περιοχής	Τύπος	Κύρια ευαισθησία / στοιχεία διατήρησης	Συνάφεια με ΠΠΑ
GR4340008	Λευκά Όρη και παράκτια ζώνη	ΖΕΠ/ΕΖΔ	Ορεινά οικοσυστήματα, αρπακτικά, ενδημική χλωρίδα, φαράγγια	Υποδομές, τουρισμός, πολιτική προστασία
GR4340015	Όρος Ίδη (Ψηλορείτης)	ΖΕΠ/ΕΖΔ	Ορεινά ενδιαιτήματα, αρπακτικά, σπήλαια, ενδημικά είδη	Οδικά έργα, αντιπλημμυρικά, ΑΠΕ
GR4320002	Δίκτη: Οροπέδιο Λασιθίου – Καθαρό – Σελάκανο κ.ά.	ΕΖΔ	Ορεινά δασικά και βραχώδη οικοσυστήματα, ενδημική χλωρίδα	Οδικές/υδραυλικές παρεμβάσεις, τουρισμός
GR4310005 / GR4310013	Αστερούσια (Κόφινας) / Αστερούσια Όρη	ΕΖΔ / ΖΕΠ	Αρπακτικά, φρυγανικά και βραχώδη ενδιαιτήματα, τοπίο υψηλής φυσικότητας	Οδικά, τουριστικά, ενεργειακά έργα
GR4310003	Νήσος Δία	ΕΖΔ	Νησιωτικό οικοσύστημα,	Θαλάσσιες μεταφορές, τουρισμός

Κωδικός	Ονομασία περιοχής	Τύπος	Κύρια ευαισθησία / στοιχεία διατήρησης	Συνάφεια με ΠΠΑ
			θαλάσσια είδη, ορνιθοπανίδα	
GR4320003	Νήσος Χρυσή	ΕΖΔ	Παράκτιοι οικότοποι, κέδροι, αμμοθίνες, πίεση επισκεψιμότητας	Τουρισμός, θαλάσσια πρόσβαση
GR4320008 / GR4320017	Νήσος Κουφονήσι και παράκτια/νησιωτική ζώνη	ΕΖΔ / ΖΕΠ	Νησίδες, θαλάσσιοι οικότοποι, ορνιθοπανίδα	Τουρισμός, θαλάσσιες συνδέσεις
GR4320006 / GR4320011	ΒΑ άκρο Κρήτης – Διονυσάδες – Έλασα – Σίδερο	ΕΖΔ / ΖΕΠ	Θαλάσσιοι οικότοποι, αποικίες πτηνών, παράκτιο τοπίο	Υδατοδρόμια, λιμένες, τουρισμός
GR4340010 / GR4340022	Δράπανο – Γεωργιούπολη – Λίμνη Κουρνά / Λίμνη Κουρνά και εκβολή Αλμυρού	ΕΖΔ / ΖΕΠ	Υγρότοποι, ορνιθοπανίδα, μεταβατικά οικοσυστήματα	Υδατα, τουρισμός, οδική προσπελασιμότητα
GR4330003	Κουρταλιώτικο Φαράγγι – Μονή Πρέβελη – ευρύτερη περιοχή	ΕΖΔ	Φαράγγια, ρέματα, ενδιαιτήματα ειδών, υδρομορφολογία	Οδικά/αντιπλημμυρικά έργα, τουρισμός
GR4330004	Πρασσανό Φαράγγι – Πάτσος – Σφακορυάκο Ρέμα – παράλια Ρεθύμνου	ΕΖΔ	Ρέματα, εκβολές, παράκτιοι οικότοποι, πανίδα	Υδραυλικά, οδικά, τουρισμός
GR4310002 / GR4310010	Γιούχτας – Φαράγγι Αγίας Ειρήνης / Όρος Γιούχτας	ΕΖΔ / ΖΕΠ	Περιοχές υψηλής οικολογικής και τοπιακής αξίας κοντά σε αστικά κέντρα	Αστικές πιέσεις, τουρισμός, υποδομές

Σημείωση: Ο ανωτέρω πίνακας είναι στρατηγικού χαρακτήρα και επικεντρώνεται στις περιοχές με υψηλή συνάφεια προς τις κατηγορίες παρεμβάσεων του ΠΠΑ. Σε επίπεδο επιμέρους έργου, η εξέταση θα πραγματοποιείται με βάση την ακριβή χωροθέτηση και τα εκάστοτε ισχύοντα τυποποιημένα δελτία Natura 2000.

2.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΤΟΠΟΥΣ NATURA 2000

2.3.1 Μέγεθος και κλίμακα

Η κλίμακα του Προγράμματος είναι στο επίπεδο όλης της νήσου καθώς εξετάζονται κατευθύνσεις και ρυθμίσεις της δραστηριότητας για όλη την Κρήτη. Το μεγάλο μέγεθος του ΠΠΑ και ο μεγάλος αντίστοιχα αριθμός των εκτάσεων του δικτύου Natura είναι πιθανόν να συνδέεται με σημαντικές επιπτώσεις στους τόπους του δικτύου ως προς διάφορους στόχους διατήρησης, όπως αυτοί ορίστηκαν με τα ΦΕΚ 1807/Β'/22-03-2023, ΦΕΚ 3118/Β'/10-05-23, ΦΕΚ 2007/Β'/29-03-23 και ΦΕΚ 2118/Β'/03-04-23, όπως η μείωση τύπων οικοτόπων και η μείωση πληθυσμών.

2.3.2 Απόσταση από τους τόπους Natura 2000

Δεν τίθεται περιορισμός ως προς τη θέση των στοιχείων του ΠΠΑ και τις αποστάσεις από τους τόπους Natura 2000 καθώς οι δράσεις του ΠΠΑ μπορεί να ασκηθούν και εντός των τελευταίων. Άρα είναι πιθανό οι δραστηριότητες που περιγράφονται στο Πρόγραμμα να ασκήσουν πίεση στους τόπους του δικτύου Natura 2000 ως προς τους στόχους ακεραιότητας, και μείωση στα είδη από οχλήσεις.

2.3.3 Δέσμευση γης (άμεση/ έμμεση)

Διάφορα έργα που προβλέπονται στο ΠΠΑ μπορεί να καταλαμβάνουν έκταση εντός ή πολύ κοντά σε περιοχές του δικτύου Natura2000, οπότε δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι θα επέλθουν σημαντικές επιπτώσεις στην ακεραιότητα των τόπων του δικτύου Natura 2000.

2.3.4 Απαιτούμενοι πόροι (π.χ. υδροληψία, εκσκαφή εδάφους/ ορυκτών)

Η υλοποίηση των στόχων του ΠΠΑ απαιτούν τη χρήση υδατικών πόρων για πόσιμο νερό και νερό άρδευσης, όπως για ανάγκες φύτευσης, για ανάγκες καταπολέμησης της σκόνης κατά τη φάση κατασκευής. Χρησιμοποιούνται επίσης εδαφικοί πόροι κατά την κατασκευή με εκσκαφές, ορυκτοί πόροι για τη λήψη αδρανών υλικών για τις κατασκευές, ενεργειακοί πόροι κυρίως κατά τη λειτουργία για την κάλυψη των αναγκών θέρμανσης, φωτισμού και ψύξης. Η χρήση της απόληψης υδατικών πόρων είναι πιθανό να έχει επίπτωση και στη βιοποικιλότητα,

ανάλογα με τη λύση που δίνεται κάθε φορά, όπως για παράδειγμα η υδροληψία από επιφανειακά ύδατα, μπορεί να στερήσει ποσότητες νερού από κατάντη υγροτόπους.

2.3.5 Εκπομπές (απόρριψη στο έδαφος, το νερό ή τον αέρα)

Οι δραστηριότητες των έργων του ΠΠΑ εκπέμπουν απόβλητα από τη διαβίωση των χρηστών, όπως από το οδικό δίκτυο, τα λιμάνια, τις υποδομές κλπ. Έτσι εκπέμπονται στο περιβάλλον υγρά απόβλητα (λύματα), στερεά (απορρίμματα), αέρια (πχ CO από καύσεις) και θόρυβο. Οι εκπομπές αυτές ενδέχεται κατά περίπτωση να βλάψουν και τη βιοποικιλότητα και τους στόχους διατήρησης.

Συνοπτικά οι επιπτώσεις που ενδέχεται προκληθούν από τις εκπομπές είναι οι εξής:

- Ρύπανση με στερεά και υγρά απόβλητα (εδάφους, υδάτων, ατμόσφαιρας)
- Μείωση υδατικών αποθεμάτων και άλλων πόρων (ορυκτά, γεωργικά προϊόντα κ.λπ.)
- Αύξηση θορύβου στο περιβάλλον και γενικότερης όχλησης στα είδη (ιδιαίτερα για τις προστατεύομενες περιοχές).
- Αλλαγή χρήσεων γης και απώλεια φυσικών ενδιαιτημάτων και οικοτόπων, καθώς και καλλιεργητικών περιοχών
- Υποβάθμιση του τοπίου ιδιαίτερα σε μη αστικές περιοχές
- Αρνητική επίδραση στο φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής ως αποτέλεσμα της αύξησης των εκπομπών στην ατμόσφαιρα και των ενεργειακών αναγκών

2.3.6 Απαιτήσεις σχετικά με τη μεταφορά

Δεν μπορεί να αποκλειστεί η πιθανότητα αρνητικών επιπτώσεων στους στόχους διατήρησης τύπων οικοτόπων κοινωτικού ενδιαφέροντος από την κατασκευή των δρόμων και από οχλήσεις από την κίνηση των οχημάτων.

2.4 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΙΘΑΝΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΤΟΠΟΥΣ NATURA 2000 ΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟΨΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ

2.4.1 Ανάλυση

Οι ειδικοί στόχοι διατήρησης ορίστηκαν με τα ΦΕΚ 1807/Β'/22-03-2023, ΦΕΚ 3118/Β'/10-05-23, ΦΕΚ 2007/Β'/29-03-23 και ΦΕΚ 2118/Β'/03-04-23.

Επιγραμματικά, για τις περιοχές Natura τίθενται κυρίως οι εξής άμεσοι στόχοι για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας:

- Διατήρηση έκτασης και ποιότητας οικοτόπων
- Διατήρηση πληθυσμών ειδών

Ως έμμεσος στόχος λαμβάνεται υπόψη η διατήρηση της οικολογικής συνοχής και η διατήρηση των χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

Στο πρώτο στάδιο ελέγχου της παρούσας (στάδιο screening) αξιολογείται κατά πόσο το ΠΠΑ Κρήτης 2026–2030, στο σύνολό του ή μέσω συγκεκριμένων κατηγοριών παρεμβάσεων, δύναται να προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις σε περιοχές Natura 2000 και στο ευρύτερο περιβάλλον. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται ανά **Αναπτυξιακό Στόχο (ΑΣ)** και ανά σύνολο **12 περιβαλλοντικών παραμέτρων**, οι οποίες εξετάζονται και στη ΣΜΠΕ, ώστε να τεκμηριώνεται με σαφήνεια ποιοι στόχοι και ποιες κατηγορίες παρεμβάσεων προωθούνται στο δεύτερο στάδιο της Δέουσας Εκτίμησης.

Οι παράμετροι screening είναι οι εξής:

1. Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα,
2. Πληθυσμός - Ανθρώπινη υγεία,
3. Έδαφος,
4. Ύδατα,
5. Ατμόσφαιρα και Κλιματική Αλλαγή,
6. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,
7. Υλικά περιουσιακά στοιχεία - Υποδομές,
8. Πολιτιστική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένης της αρχιτεκτονικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς,
9. Τοπίο,
10. Ακουστικό περιβάλλον - Θόρυβος,

11. Ανάπτυξη βάσει των αρχών της κυκλικής οικονομίας,

12. Ανάπτυξη σε βιώσιμη κατεύθυνση.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η ανάλυση ενδεχομένων επιπτώσεων σε στρατηγικό πάντα επίπεδο ανά Αναπτυξιακό Στόχο και ανά περιβαλλοντική παράμετρο. Ένας Αναπτυξιακός Στόχος ή κατηγορία παρέμβασης θεωρείται ότι έχει **πιθανή σημαντική επίπτωση** όταν:

✓ πληρούται τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω:

- επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα περιοχή Natura 2000
- επηρεάζει κρίσιμα στοιχεία διατήρησης
- προκαλεί μη αναστρέψιμες ή μακροχρόνιες επιπτώσεις
- συμβάλλει σε σωρευτικές πιέσεις

Ειδικότερα, στην τελευταία στήλη του επόμενου πίνακα το συμπέρασμα ως προς τη σημαντικότητα προκύπτει όταν εκτιμώνται Υψηλές τιμές στις προηγούμενες στήλες σε τέσσερις τουλάχιστον παραμέτρους, εκ των οποίων η μια είναι οπωσδήποτε η βιοποικιλότητα:

Πίνακας 2.4-1 Screening ανά Αναπτυξιακό Στόχο και περιβαλλοντική παράμετρο

Αναπτυξιακός Στόχος	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Συμπέρασμα Screening
ΑΣ1 Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη	X	M	X	X	X	X	M	M	X	X	X	Θ	Μη σημαντικές επιπτώσεις σε στρατηγικό επίπεδο
ΑΣ2 Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών	Y	M	M-Y	M	Y	M	Y	M	Y	Y	X	M	Σημαντικές επιπτώσεις – προώθηση σε ΑΑ
ΑΣ3 Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση Κλιματικής Κρίσης	M-Y	M	M	Y	X-M	Y	Y	X-M	M	M	X	Θ	Σημαντικές επιπτώσεις – προώθηση σε ΑΑ
ΑΣ4 Καινοτομία-Εξωστρέφεια-Ανταγωνιστικότητα	Y	M	M	M	M	X-M	M	Y	Y	M	M	M-Y	Σημαντικές επιπτώσεις – προώθηση σε ΑΑ
ΑΣ5 Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Τεχνητή Νοημοσύνη	A	X	A	A	A	Θ	M	X	A	A	M	Θ	Μη σημαντικές επιπτώσεις
ΑΣ6 Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός	Y	M-Θ	M	Y	M	Y	Y	M	M	X	Y	Y	Σημαντικές επιπτώσεις – προώθηση σε ΑΑ
ΑΣ7 Υποστήριξη Προγραμμάτων	Mδ	Mδ	Mδ	Mδ	Mδ	Θ	X	X	Mδ	Mδ	Θ	Θ	Καμία ουσιώδης επίπτωση

Υπόμνημα: Y = Υψηλή πιθανότητα σημαντικής επίπτωσης, M = Μέτρια, X = Χαμηλή, A = Αμελητέα, Mδ = Μηδενική, Θ = κατά βάση θετική ή υποστηρικτική συμβολή.

Πίνακας 2.4-2 Κατηγορίες παρεμβάσεων που κρίνονται σημαντικές στο screening

Αναπτυξιακός Στόχος	Κατηγορίες παρεμβάσεων που ενεργοποιούν το Άρθρο 6(3) ή/και απαιτούν εμπάθυση	Περιβαλλοντικές παράμετροι για τις οποίες κρίνονται σημαντικές
ΑΣ2 Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών	Λιμενικές υποδομές, οδικές υποδομές, υποδομές αερομεταφορών, υδατοδρόμια, έργα οδικής ασφάλειας και πολυτροπικής κινητικότητας όταν συνεπάγονται νέες χωρικές παρεμβάσεις	Βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, έδαφος, ατμόσφαιρα και κλιματική αλλαγή, υλικά περιουσιακά στοιχεία-υποδομές, τοπίο, ακουστικό περιβάλλον-θόρυβος, κατά περίπτωση ύδατα και ανθρώπινη υγεία
ΑΣ3 Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση Κλιματικής Κρίσης	Καθαρισμός/συντήρηση ρεμάτων, αντιπλημμυρικά έργα, αποκατάσταση υποδομών από φυσικές καταστροφές, έργα ανθεκτικότητας κρίσιμων υποδομών	Ύδατα, βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, υλικά περιουσιακά στοιχεία-υποδομές, τοπίο, κατά περίπτωση ανθρώπινη υγεία και έδαφος
ΑΣ4 Καινοτομία-Εξωστρέφεια-Ανταγωνιστικότητα	Τουριστικές υποδομές και δράσεις προβολής που αυξάνουν πίεση επισκεψιμότητας, αγροδιατροφικές παρεμβάσεις με χωρικό αποτύπωμα, πολιτιστικές υποδομές και παρεμβάσεις πρόσβασης, επενδύσεις επιχειρηματικότητας με χωρική έκφραση	Βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, πολιτιστική κληρονομιά, τοπίο, ανάπτυξη σε βιώσιμη κατεύθυνση, κατά περίπτωση ύδατα, ατμόσφαιρα και κλιματική αλλαγή, θόρυβος, κυκλική οικονομία
ΑΣ6 Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός	ΑΠΕ και συνοδά έργα, έργα διαχείρισης υδάτινων πόρων, διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων, ύδρευση, πράσινες πόλεις όταν απαιτούν νέες επεκτάσεις σε ευαίσθητες ζώνες	Βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, ύδατα, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, υλικά περιουσιακά στοιχεία-υποδομές, κυκλική οικονομία, ανάπτυξη σε βιώσιμη κατεύθυνση, κατά περίπτωση έδαφος, τοπίο και ατμόσφαιρα

2.4.2 Συμπεράσματα ελέγχου μεμονωμένων πτυχών του προγράμματος

Από το screening προκύπτει ότι οι **Αναπτυξιακοί Στόχοι ΑΣ2, ΑΣ3, ΑΣ4 και ΑΣ6** δύνανται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις και, συνεπώς, προωθούνται για αξιολόγηση στο στάδιο της **Δέουσας Εκτίμησης** (Appropriate Assessment).

Οι κρίσιμες περιβαλλοντικές παράμετροι που ενεργοποιούν την ανάγκη εμπάθυνσης είναι κυρίως:

- **για τον ΑΣ2:** βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, ατμόσφαιρα και κλιματική αλλαγή, τοπίο, ακουστικό περιβάλλον-θόρυβος, υλικά περιουσιακά στοιχεία-υποδομές, και δευτερευόντως έδαφος και ύδατα,
- **για τον ΑΣ3:** ύδατα, βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, υλικά περιουσιακά στοιχεία-υποδομές και τοπίο,
- **για τον ΑΣ4:** βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, πολιτιστική κληρονομιά, τοπίο και ανάπτυξη σε βιώσιμη κατεύθυνση,
- **για τον ΑΣ6:** βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, ύδατα, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, υλικά περιουσιακά στοιχεία-υποδομές, ανάπτυξη βάσει των αρχών της κυκλικής οικονομίας και ανάπτυξη σε βιώσιμη κατεύθυνση.

Αντίθετα, οι **ΑΣ1, ΑΣ5 και ΑΣ7** δεν αναμένεται να προκαλέσουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις σε στρατηγικό επίπεδο, υπό την προϋπόθεση ότι τυχόν επιμέρους έργα με χωρικό αποτύπωμα θα αξιολογηθούν αυτοτελώς στα επόμενα στάδια ωρίμανσης.

2.5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΙΘΑΝΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΜΕ ΑΛΛΑ ΣΧΕΔΙΑ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ή ΕΡΓΑ

2.5.1 Κατάλογος και περιγραφή των σχεδίων που ενδέχεται να συντελούν στις σωρευτικές επιπτώσεις

Τα παρακάτω σχέδια εξετάζονται ως προς τις σωρευτικές τους επιπτώσεις από κοινού με το ΠΠΑ.

Πίνακας 2.5-1 Σχέδια που ενδέχεται να συντελούν σε σωρευτικές επιπτώσεις με το ΠΠΑ

Κείμενο	ΦΕΚ	
Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ)	128/Α/2008	
Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α. ΑΠΕ)	2464/Β/2008	
Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για την Βιομηχανία (Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α. Βιομηχανίας)	151/ΑΑΠΘ/2009	
Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες	2505/Β/2011	
Αξιολόγηση και Αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας	Υπό αξιολόγηση	
Αξιολόγηση και Αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τη Βιομηχανία	Υπό αξιολόγηση	
Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό	Σε διαβούλευση	
Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Ορυκτές Πρώτες ύλες (ΕΧΠ – Ο)	Υπό αξιολόγηση	
ΣΔΛΑΠ και ΣΔΚΠΛΑΠ	ΣΔΛΑΠ	ΣΔΚΠΛΑΠ
Υδατικό Διαμέρισμα Κρήτης ΥΔ 13	112/Α/ 2024	2687, 5646 / Β/2018
1η Αναθεώρηση Προκαταρκτικής Αξιολόγησης Κινδύνων Πλημμύρας		Πρώτη δημοσίευση 29/10/2019
1 ^η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας	Εγκρίθηκαν, 2025	
2η Αναθεώρηση της Προκαταρκτικής Αξιολόγησης Κινδύνων Πλημμύρας ΕΠΜ Κρήτης (2 υποπεριοχές 9Α και 9Β)	Δημοσιεύτηκαν Δεκέμβριο 2025	
	Εγκρίθηκαν 2025	

Επιπλέον εξετάζονται και άλλα μεγάλα έργα, όπως

- ο αυτοκινητόδρομος στην Κρήτη (ΒΟΑΚ), λόγω του μεγάλου μήκους του, καθώς διατρέχει το βόρειο μέρος όλης της Κρήτης, σημαντικό μέρος του οποίου δεν έχει ακόμη κατασκευαστεί. Οπότε εξετάζονται οι ενδεχόμενες σωρευτικές επιπτώσεις με το ΠΠΑ Κρήτης 2026-2030 και τα λοιπά Σχέδια, κατά την φάση κατασκευής του αλλά και της λειτουργίας του.
- Το νέο αεροδρόμιο στο Καστέλι Ηρακλείου, καθώς αποτελεί ένα μεγάλο μεγέθους έργο, σε εξέλιξη.

2.5.2 Αξιολόγηση σωρευτικών επιπτώσεων λαμβανομένων υπόψη των ειδικών στόχων διατήρησης

Η συνοπτική εκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων του ΠΠΑ με τα παραπάνω σχέδια και μεγάλα έργα παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 2.5-2 Σωρευτικές Επιπτώσεις

Αναπτυξιακός Στόχος	Κίνδυνος σωρευτικών επιπτώσεων	Κύριες αλληλεπιδράσεις
ΑΣ2 Υποδομές & Μεταφορές	Υψηλός	Συνδυασμός με τουριστική ανάπτυξη και χωροταξικά σχέδια → αυξημένη πίεση σε παράκτιες και ορεινές Natura
ΑΣ3 Πολιτική Προστασία	Μέτριος-Υψηλός	Συνδυασμός με σχέδια διαχείρισης υδάτων → μεταβολές υδρομορφολογίας
ΑΣ4 Καινοτομία-Εξωστρέφεια-Ανταγωνιστικότητα	Υψηλός	Συνδυασμός με τουριστικό χωροταξικό και επενδύσεις → αύξηση επισκεψιμότητας
ΑΣ6 Πράσινη Ανάπτυξη	Υψηλός	Συνδυασμός με Ειδικό Χωροταξικό ΑΠΕ και υδατικά σχέδια → σωρευτική πίεση σε οικοσυστήματα

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, **δεν μπορούν να αποκλειστούν σημαντικές σωρευτικές επιπτώσεις στους στόχους διατήρησης των ειδών χαρακτηρισμού τόπων του δικτύου Natura 2000.**

2.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗ ΦΑΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

Όπως προκύπτει από τις παραπάνω ενότητες, συνυπολογίζοντας και τις αθροιστικές (σωρευτικές) επιπτώσεις του ΠΠΑ με τα λοιπά σχέδια και μεγάλα έργα, δεν μπορεί να αποκλειστεί η πιθανότητα σημαντικών επιπτώσεων για τους ΑΣ2, ΑΣ3, ΑΣ4 και ΑΣ6.

Συνεπώς, είναι απαραίτητη η συνέχιση της ανάλυσης με το δεύτερο στάδιο, δηλαδή η διενέργεια πλήρους δέουσας εκτίμησης στην οποία θα εκτιμηθούν και θα προταθούν και αντίστοιχα μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων των παραπάνω αναπτυξιακών στόχων.

3 ΣΤΑΔΙΟ 2 – ΔΕΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Η Δέουσα Εκτίμηση εστιάζει αποκλειστικά στους Αναπτυξιακούς Στόχους και στις περιβαλλοντικές παραμέτρους που κρίθηκαν σημαντικές στο στάδιο screening, δηλαδή στους ΑΣ2, ΑΣ3, ΑΣ4 και ΑΣ6.

3.1 ΑΣ2 – Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών

Ο ΑΣ2 περιλαμβάνει παρεμβάσεις με το ισχυρότερο δυνητικό χωρικό αποτύπωμα του Προγράμματος, ιδίως μέσω των λιμενικών υποδομών, των οδικών υποδομών, των υποδομών αερομεταφορών, των υδατοδρομίων, καθώς και έργων οδικής ασφάλειας και πολυτροπικής κινητικότητας όταν αυτά συνεπάγονται νέες κατασκευές ή επεκτάσεις.

Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα:

Οι οδικές και λιμενικές υποδομές δύνανται να προκαλέσουν κατακερματισμό οικοτόπων, απώλεια φυσικής βλάστησης, διακοπή οικολογικών διαδρόμων, υποβάθμιση παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων, καθώς και όχληση ειδών πανίδας. Σε περιοχές Natura της Κρήτης με έντονο ανάγλυφο, φαράγγια, ορεινούς όγκους και παράκτιες ζώνες, οι πιέσεις αυτές ενδέχεται να επηρεάσουν άμεσα κρίσιμα στοιχεία ακεραιότητας.

Πληθυσμός - Ανθρώπινη υγεία:

Η ενίσχυση της κυκλοφορίας και η μεταβολή της προσβασιμότητας μπορεί να δημιουργήσει μικτές επιπτώσεις. Από τη μία πλευρά βελτιώνεται η πρόσβαση σε υπηρεσίες, από την άλλη όμως μπορεί να αυξηθεί η έκθεση τοπικών πληθυσμών σε ρύπανση, θόρυβο και κινδύνους οδικής ασφάλειας πλησίον ευαίσθητων περιοχών.

Έδαφος:

Οι βελτιώσεις, διαπλατύνσεις και τεχνικές διαμορφώσεις συνδέονται με σφράγιση γης, εκσκαφές, διάβρωση και μεταβολές μορφολογίας, με ιδιαίτερη σημασία σε ορεινά και παράκτια τοπία της Κρήτης.

Υδατα:

Κατά περίπτωση, έργα μεταφορών επηρεάζουν απορροές, υδρολογικά χαρακτηριστικά και παράκτια υδατικά συστήματα, ιδίως όπου συνδέονται με γέφυρες, οχετούς, παράκτιες διαμορφώσεις ή λιμενικά τεχνικά έργα.

Ατμόσφαιρα και Κλιματική Αλλαγή:

Η αύξηση κυκλοφορίας και οι νέες μεταφορικές υποδομές ενδέχεται να αυξήσουν τις εκπομπές αέριων ρύπων και αερίων του θερμοκηπίου, ιδιαίτερα σε ήδη επιβαρυμένες ζώνες ή σε διαδρομές υψηλής ζήτησης.

Υλικά περιουσιακά στοιχεία - Υποδομές:

Ο ΑΣ2 έχει κατ' αρχήν θετικό πρόσημο ως προς την ενίσχυση υποδομών, όμως η ανάπτυξη νέων δικτύων μπορεί να δημιουργήσει πίεση σε ευαίσθητα φυσικά συστήματα και να αυξήσει την έκθεση υποδομών σε φυσικούς κινδύνους, εφόσον δεν εφαρμοστεί ανθεκτικός σχεδιασμός.

Τοπίο:

Ο ΑΣ2 ενδέχεται να επιφέρει σημαντική αλλοίωση του τοπίου μέσω τεχνικών έργων μεγάλης κλίμακας, τεχνητοποίησης ακτών, νέων χαράξεων και διανοίξεων σε ορεινές ή παράκτιες περιοχές υψηλής φυσικότητας.

Ακουστικό περιβάλλον - Θόρυβος:

Η κατασκευή και λειτουργία μεταφορικών υποδομών δύναται να αυξήσει σημαντικά τα επίπεδα θορύβου και να προκαλέσει όχληση στην πανίδα αλλά και στους οικισμούς της ζώνης επιρροής.

Συμπέρασμα Δέουσας Εκτίμησης (ΔΕ) για ΑΣ2:

Ο ΑΣ2 αξιολογείται ως **υψηλής σημασίας** για τη Δέουσα Εκτίμηση, με κύριες κρίσιμες παραμέτρους τη βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, την ατμόσφαιρα και κλιματική αλλαγή, το τοπίο, το ακουστικό περιβάλλον-θόρυβο και τα υλικά περιουσιακά στοιχεία-υποδομές, καθώς και κατά περίπτωση το έδαφος, τα ύδατα και την ανθρώπινη υγεία.

3.2 ΑΣ3 – Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση Κλιματικής Κρίσης

Ο ΑΣ3 περιλαμβάνει παρεμβάσεις σε ρέματα, ποτάμια, αντιπλημμυρικές υποδομές, έργα αποκατάστασης και δράσεις ενίσχυσης της ανθεκτικότητας κρίσιμων υποδομών και υπηρεσιών.

Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα:

Η αποψίλωση παρόχθιας βλάστησης, οι τεχνικές διευθετήσεις και οι παρεμβάσεις αντιπλημμυρικής προστασίας μπορούν να οδηγήσουν σε υποβάθμιση οικοτόπων και απώλεια ενδιαιτημάτων ειδών.

Πληθυσμός - Ανθρώπινη υγεία:

Ο ΑΣ3 έχει σαφή θετική στόχευση για την προστασία του πληθυσμού και της δημόσιας ασφάλειας έναντι φυσικών κινδύνων. Ωστόσο, αν οι παρεμβάσεις είναι ατεκμηρίωτες,

ενδέχεται να μεταφέρουν κινδύνους ή να υποβαθμίσουν περιβαλλοντικούς πόρους που υποστηρίζουν την ποιότητα ζωής.

Έδαφος:

Οι παρεμβάσεις σε κοίτες, πρηνή και φυσικούς σχηματισμούς μπορεί να επιφέρουν τοπικές μεταβολές εδαφικής σταθερότητας, διάβρωση ή αποσταθεροποίηση εφόσον δεν ακολουθούνται κατάλληλες τεχνικές.

Υδατα:

Οι παρεμβάσεις σε ρέματα, εκβολές, υγροτόπους και λοιπά υδατικά σώματα μπορεί να μεταβάλουν το υδρολογικό και υδρομορφολογικό καθεστώς, με πιθανές συνέπειες στη λειτουργία οικοσυστημάτων που σχετίζονται με περιοχές Natura 2000.

Ατμόσφαιρα και Κλιματική Αλλαγή:

Οι επιπτώσεις είναι συνήθως περιορισμένες ή έμμεσες. Η συνεισφορά εξαρτάται από το είδος του έργου και τα υλικά/ενεργειακά χαρακτηριστικά του, χωρίς να αποτελεί όμως τον κύριο μηχανισμό επίπτωσης.

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή:

Η παράμετρος αυτή είναι κομβική για τον ΑΣ3. Οι παρεμβάσεις μπορούν να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα υποδομών και οικισμών, αλλά απαιτείται να μην υπονομεύουν τη φυσική ικανότητα προσαρμογής οικοσυστημάτων και τοπίων.

Υλικά περιουσιακά στοιχεία - Υποδομές:

Ο ΑΣ3 σχετίζεται άμεσα με την προστασία, αποκατάσταση και θωράκιση υποδομών, στοιχείο κατ' αρχήν θετικό. Πάντως, οι επεμβάσεις πρέπει να είναι συμβατές με τα φυσικά συστήματα ώστε να μην παράγουν νέες ευπάθειες.

Τοπίο:

Οι τεχνικές διευθετήσεις, οι εγκλιβωτισμοί και οι εκτεταμένες επεμβάσεις σε φυσικές κοίτες ενδέχεται να αλλοιώσουν τη φυσιογνωμία ρεμάτων, φαραγγιών και παρόχθιων τοπίων.

Συμπέρασμα Δέουσας Εκτίμησης (ΔΕ) για ΑΣ3:

Ο ΑΣ3 αξιολογείται ως **μέτριας έως υψηλής σημασίας** για τη Δέουσα Εκτίμηση, με κύριες κρίσιμες παραμέτρους τα ύδατα, τη βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τα υλικά περιουσιακά στοιχεία-υποδομές και το τοπίο.

3.3 ΑΣ4 – Καινοτομία-Εξωστρέφεια-Ανταγωνιστικότητα

Ο ΑΣ4 περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παρεμβάσεις σχετικές με την έρευνα, τη βιομηχανία, την καινοτομία, το εμπόριο, την επιχειρηματικότητα, τον πολιτισμό, τον τουρισμό και τον αγροδιατροφικό τομέα. Σε στρατηγικό επίπεδο, οι σημαντικότερες πιέσεις αναμένονται να συνδέονται με παρεμβάσεις που αυξάνουν την επισκεψιμότητα, επιφέρουν μεταβολές στις χρήσεις γης ή ενισχύουν παραγωγικές δραστηριότητες με χωρικό αποτύπωμα.

Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα:

Η ενίσχυση του τουρισμού, του αγροδιατροφικού τομέα και ορισμένων επιχειρηματικών υποδομών μπορεί να αυξήσει τις πιέσεις σε παράκτιες, νησιωτικές και ορεινές προστατευόμενες περιοχές μέσω όχλησης, κατακερματισμού και υποβάθμισης ευαίσθητων οικοτόπων.

Πληθυσμός - Ανθρώπινη υγεία:

Ο ΑΣ4 έχει εν γένει θετική συνεισφορά ως προς την απασχόληση και το εισόδημα. Ωστόσο, σε περιπτώσεις υπερσυγκέντρωσης δραστηριοτήτων, μπορεί να ενισχυθούν τοπικές πιέσεις σε οικισμούς και υποδομές.

Έδαφος / Ύδατα:

Κατά περίπτωση, η αγροδιατροφική ανάπτυξη και η επιχειρηματική επέκταση με χωρικό αποτύπωμα μπορεί να επηρεάσουν το έδαφος και τα ύδατα μέσω αλλαγών χρήσεων γης, αυξημένων απαιτήσεων σε νερό ή πιέσεων από αγροτικές υποδομές.

Ατμόσφαιρα και Κλιματική Αλλαγή / Ακουστικό περιβάλλον - Θόρυβος:

Η αύξηση επισκεψιμότητας και μετακινήσεων μπορεί να επιφέρει πρόσθετες εκπομπές και θόρυβο, ιδίως σε περιοχές αιχμής τουριστικής ανάπτυξης.

Πολιτιστική κληρονομιά:

Ο ΑΣ4 σχετίζεται άμεσα με μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους και τόπους ιστορικού/θρησκευτικού ενδιαφέροντος. Η ενίσχυση της επισκεψιμότητας και οι παρεμβάσεις ανάδειξης έχουν ισχυρό θετικό δυναμικό, αλλά απαιτούνται όροι ώστε να αποφεύγεται η υποβάθμιση των ίδιων των μνημείων και του περιβάλλοντός τους.

Τοπία:

Η τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη ενδέχεται να υποβαθμίσει την αισθητική ποιότητα και τη φυσικότητα τοπίων ιδιαίτερης αξίας, ιδίως όταν συνοδεύεται από έργα πρόσβασης, στάθμευσης ή επισκεψιμότητας.

Ανάπτυξη βάσει των αρχών της κυκλικής οικονομίας:

Η παράμετρος αυτή μπορεί να επηρεαστεί θετικά εφόσον οι παρεμβάσεις του ΑΣ4 ενσωματώνουν πρότυπα αποδοτικότητας πόρων, επανάχρησης και χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Χωρίς τέτοιες πρόνοιες, η συνεισφορά παραμένει περιορισμένη.

Ανάπτυξη σε βιώσιμη κατεύθυνση:

Ο ΑΣ4 αποτελεί κρίσιμο πεδίο ισορρόπησης μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και προστασίας περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων. Η επίδοσή του ως προς τη βιωσιμότητα εξαρτάται από το κατά πόσο οι παρεμβάσεις θα κατευθυνθούν σε μοντέλο ήπιας, φέρουσας και χωρικά συμβατής ανάπτυξης.

Συμπέρασμα Δέουσας Εκτίμησης (ΔΕ) για ΑΣ4:

Ο ΑΣ4 αξιολογείται ως **υψηλής σημασίας** για τη Δέουσα Εκτίμηση, με κύριες κρίσιμες παραμέτρους τη βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, την πολιτιστική κληρονομιά, το τοπίο και την ανάπτυξη σε βιώσιμη κατεύθυνση, και δευτερευόντως τα ύδατα, την ατμόσφαιρα και κλιματική αλλαγή, το ακουστικό περιβάλλον-θόρυβο και την κυκλική οικονομία.

3.4 ΑΣ6 – Πράσινη Ανάπτυξη και Πράσινος Μετασχηματισμός

Ο ΑΣ6 περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την ενεργειακή μετάβαση, την προώθηση της κυκλικής οικονομίας, την προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, τη διαχείριση υδάτινων πόρων, τη διαχείριση αποβλήτων, την ύδρευση και τις πράσινες πόλεις.

Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα:

Ιδίως οι εγκαταστάσεις ΑΠΕ και τα συνοδά έργα δύνανται να προκαλέσουν απώλεια ή υποβάθμιση οικοτόπων, όχληση ειδών και κατακερματισμό, ιδίως σε ορεινές ή ημιορεινές περιοχές υψηλής οικολογικής αξίας. Αντίστροφα, οι παρεμβάσεις προστασίας περιβάλλοντος και βιοποικιλότητας μπορεί να έχουν σαφώς θετική επίδραση.

Πληθυσμός - Ανθρώπινη υγεία:

Η βελτίωση διαχείρισης νερού, αποβλήτων και ποιότητας περιβάλλοντος μπορεί να ενισχύσει ουσιαστικά τη δημόσια υγεία. Πάντως, απαιτείται προσεκτική χωροθέτηση εγκαταστάσεων ώστε να αποφεύγονται τοπικές οχλήσεις.

Έδαφος:

Ορισμένες πράσινες υποδομές, έργα διαχείρισης αποβλήτων και υδραυλικά έργα μπορεί να επιφέρουν τοπικές μεταβολές χρήσεων γης, σφράγιση και εκσκαφές, με ανάγκη ελέγχου διάβρωσης και υποβάθμισης.

Υδατα:

Τα έργα φραγμάτων, λιμνοδεξαμενών, αρδευτικών δικτύων, υδροληψιών και ύδρευσης μπορεί να μεταβάλουν το ποσοτικό και ποιοτικό καθεστώς υδάτων, καθώς και να επηρεάσουν έμμεσα υγροτόπους, εκβολές και παρόχθια οικοσυστήματα.

Ατμόσφαιρα και Κλιματική Αλλαγή:

Η ενεργειακή μετάβαση και η προώθηση καθαρών τεχνολογιών έχουν κατ' αρχήν θετική συμβολή ως προς τη μείωση εκπομπών. Ωστόσο, επιμέρους έργα ενδέχεται να έχουν βραχυπρόθεσμες ή τοπικές επιβαρύνσεις.

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή:

Ο ΑΣό έχει κεντρική σημασία για την προσαρμογή, εφόσον οι δράσεις διαχείρισης νερού, πράσινων πόλεων και ανθεκτικότητας σχεδιαστούν με οικοσυστημική λογική και χωρίς μετακύλιση κινδύνου σε φυσικά συστήματα.

Υλικά περιουσιακά στοιχεία - Υποδομές:

Ο ΑΣό ενισχύει δίκτυα και υποδομές νερού, ενέργειας και αποβλήτων. Το θετικό αποτέλεσμα προϋποθέτει ότι οι νέες υποδομές σχεδιάζονται ανθεκτικά και χρωροθετούνται εκτός ζωνών υψηλής οικολογικής ευαισθησίας.

Τοπίο:

Η ανάπτυξη ενεργειακών, υδραυλικών και περιβαλλοντικών υποδομών δύναται να επιφέρει σημαντικές αλλοιώσεις σε τοπία υψηλής φυσικότητας ή οπτικής ευαισθησίας.

Ανάπτυξη βάσει των αρχών της κυκλικής οικονομίας:

Πρόκειται για μία από τις κατεξοχήν θετικές παραμέτρους του ΑΣό. Η υλοποίηση δράσεων πρόληψης, επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και αποδοτικής χρήσης πόρων αποτελεί βασικό κριτήριο περιβαλλοντικής συμβατότητας του στόχου.

Ανάπτυξη σε βιώσιμη κατεύθυνση:

Ο ΑΣό αποτελεί πυρήνα του βιώσιμου μετασχηματισμού της Περιφέρειας. Παρόλα αυτά, η τελική του συμβολή εξαρτάται από την ισορροπία μεταξύ πράσινων επενδύσεων και αποφυγής νέων πιέσεων σε ευαίσθητα οικοσυστήματα.

Συμπέρασμα Δέουσας Εκτίμησης (ΔΕ) για ΑΣ6:

Ο ΑΣ6 αξιολογείται ως **υψηλής σημασίας** για τη Δέουσα Εκτίμηση, με κύριες κρίσιμες παραμέτρους τη βιοποικιλότητα-χλωρίδα-πανίδα, τα ύδατα, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τα υλικά περιουσιακά στοιχεία-υποδομές, την ανάπτυξη βάσει των αρχών της κυκλικής οικονομίας και την ανάπτυξη σε βιώσιμη κατεύθυνση, καθώς και κατά περίπτωση το έδαφος, το τοπίο και την ατμόσφαιρα.

3.5 Αξιολόγηση Σωρευτικών και Συνδυαστικών Επιπτώσεων στη Δέουσα Εκτίμηση

Η Δέουσα Εκτίμηση εξετάζει σε βάθος τις σωρευτικές επιπτώσεις των σημαντικών Αναπτυξιακών Στόχων (ΑΣ2, ΑΣ3, ΑΣ4, ΑΣ6) σε συνδυασμό με τα βασικά στρατηγικά σχέδια και πλαίσια.

ΑΣ2 – Υποδομές και Μεταφορές

Ο συνδυασμός με το Ειδικό Χωροταξικό Τουρισμού και το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο ενισχύει τις πιέσεις σε παράκτιες και ορεινές Natura περιοχές μέσω αύξησης προσβασιμότητας.

- Κίνδυνος: κατακερματισμός, όχληση, υποβάθμιση τοπίου.

ΑΣ3 – Πολιτική Προστασία

Ο συνδυασμός με την Οδηγία για τα Ύδατα και τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής μπορεί να οδηγήσει σε σωρευτικές μεταβολές υδρολογικών καθεστώτων.

- Κίνδυνος: αλλοίωση υγρασιμότητας και παρόχθιων οικοτόπων.

ΑΣ4 – Καινοτομία-Εξωστρέφεια-Ανταγωνιστικότητα

Η συνέργεια με το Ειδικό Χωροταξικό Τουρισμού και τις ΕΠΜ μπορεί να αυξήσει τη φέρουσα πίεση σε περιοχές υψηλής οικολογικής και πολιτιστικής αξίας.

- Κίνδυνος: αυξημένες πιέσεις περιοχών Natura, πίεση σε μνημεία και τοπίο.

ΑΣ6 – Πράσινη Ανάπτυξη

Ο συνδυασμός με το Ειδικό Χωροταξικό ΑΠΕ (το ισχύον του 2008) και τα υδατικά σχέδια ενδέχεται να δημιουργήσει σημαντικές σωρευτικές πιέσεις σε οικοσυστήματα.

- Κίνδυνος: απώλεια οικοτόπων, μεταβολές υδάτων, αλλοίωση τοπίου.

Συνολικό συμπέρασμα σωρευτικών επιπτώσεων δέουσας εκτίμησης

Οι σωρευτικές επιπτώσεις αξιολογούνται ως κρίσιμος παράγοντας για την ακεραιότητα των περιοχών Natura 2000, ιδίως για τους ΑΣ2, ΑΣ4 και ΑΣ6. Ωστόσο, με την εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων αποφυγής και χωρικού περιορισμού, οι επιπτώσεις αυτές μπορούν να περιοριστούν σε μη σημαντικές.

3.6 Συνολική εκτίμηση του σταδίου Δέουσας Εκτίμησης

Η Δέουσα Εκτίμηση καταδεικνύει ότι οι κρίσιμες επιπτώσεις του ΠΠΑ Κρήτης 2026–2030 εντοπίζονται κυρίως στους Αναπτυξιακούς Στόχους **ΑΣ2, ΑΣ3, ΑΣ4 και ΑΣ6**. Κεντρική περιβαλλοντική παράμετρος παραμένει η **βιοποικιλότητα-γλωρίδα-πανίδα**, ιδίως ως προς την ακεραιότητα των περιοχών Natura 2000, ενώ ακολουθούν ως σημαντικές, ανά στόχο, οι παράμετροι των **υδάτων**, της **ατμόσφαιρας και κλιματικής αλλαγής**, της **προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή**, των **υλικών περιουσιακών στοιχείων-υποδομών**, της **πολιτιστικής κληρονομιάς**, του **τοπίου**, του **ακουστικού περιβάλλοντος-θορύβου**, της **κυκλικής οικονομίας** και της **ανάπτυξης σε βιώσιμη κατεύθυνση**.

Εκτίμηση σημαντικότητας ειδικών στόχων και προτεραιοτήτων του ΠΠΑ

Οι υποδομές μεταφορών και ο τουρισμός αξιολογούνται ως υψηλής σημαντικότητας

Οι ΑΠΕ και έργα διαχείρισης νερών αξιολογούνται ως μέτριας σημαντικότητας

Οι κοινωνικές και ψηφιακές δράσεις αξιολογούνται ως χαμηλής σημαντικότητας

Οι επιπτώσεις αυτές, χωρίς τη λήψη μέτρων, είναι πιθανόν να έχουν σημαντική επίπτωση στο περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα.

Οι επιπτώσεις αυτές αποτελούν τη βάση για την εκτίμηση της ακεραιότητας των περιοχών Natura 2000 και για τη διαμόρφωση των μέτρων αποφυγής και μετριασμού που ακολουθούν.

3.7 Μέτρα πρόληψης, μετριασμού και αντιμετώπισης επιπτώσεων

3.7.1 Γενικά μέτρα του ΠΠΑ

Αποκλεισμός χωροθέτησης έργων και δραστηριοτήτων εντός περιοχών Natura 2000 όταν από τη φύση της παρέμβασης προκύπτει υψηλή πιθανότητα σημαντικής επίπτωσης, εκτός εάν τεκμηριωθεί σε επόμενο στάδιο πλήρης συμβατότητα.

Υποχρεωτική ειδική οικολογική αξιολόγηση / ΜΠΕ, όπου απαιτείται, για κάθε επιμέρους έργο που ενδέχεται να επηρεάζει περιοχή Natura 2000.

Ρητή δέσμευση μη υποβάθμισης της ακεραιότητας των προστατευόμενων περιοχών και των στόχων διατήρησης.

3.7.2 Ειδικά μέτρα ανά κατηγορία παρέμβασης

A. Υποδομές μεταφορών

- ελαχιστοποίηση διάσπασης οικοτόπων μέσω βελτιστοποίησης όδευσης,
- πρόβλεψη οικολογικών διαβάσεων και τεχνικών διατήρησης συνδεσιμότητας,
- ειδική πρόβλεψη για αποφυγή όχλησης ορνιθοπανίδας σε αεροπορικές/υδατοδρομιακές υποδομές εφόσον πρόκειται για νέα έργα και όχι έργα βελτίωσης-συντήρησης,
- προστασία παράκτιων και θαλάσσιων οικοτόπων ιδίως εκτάσεων Posidonia σε λιμενικές επεμβάσεις.

B. Τουρισμός – πολιτισμός – επισκεψιμότητα

- έλεγχος φέρουσας ικανότητας σε παράκτιες, νησιωτικές και ορεινές περιοχές, εφόσον πρόκειται για έργα εντός περιοχών Natura,
- διαχείριση επισκεπτών, απορριμμάτων, στάθμευσης και φωτισμού εφόσον πρόκειται για έργα εντός περιοχών Natura.

Γ. Υδραυλικά – διαχείριση υδάτων – αντιπλημμυρικά

- αποφυγή εγκιβωτισμών και εκτεταμένων υδρομορφολογικών παρεμβάσεων σε ρέματα με οικολογική λειτουργία, όπου είναι δυνατόν
- διατήρηση οικολογικών παροχών με επιστημονικά αποδεκτές μεθόδους, σύμφωνα με τα ΣΔΛΑΠ
- εξέταση και επιλογή λύσεων βασισμένων στη φύση όπου είναι εφικτό.

Δ. ΑΠΕ και ενεργειακές υποδομές

- χωροθέτηση νέων έργων σε συμφωνία με τις εγκεκριμένες ΕΠΜ ,

- ιδιαίτερη μέριμνα για την οδοποιία πρόσβασης με μελέτη ορατότητας και εφαρμογή φυτοτεχνικής μελέτης σε υψηλά πρανή,
- πρόβλεψη μέτρων για πτηνά και νυχτερίδες σε νέα έργα εντός Natura, όπου απαιτείται.

Ε. Απόβλητα – ύδρευση – λοιπές πράσινες υποδομές

- χωροθέτηση σε συμφωνία με τις εγκεκριμένες ΕΠΜ
- έλεγχος διαρροών, στραγγισμάτων και κινδύνων ρύπανσης.

3.8 Εκτίμηση Υπολειμματικών Επιπτώσεων

Με την εφαρμογή των μέτρων:

- Οι επιπτώσεις περιορίζονται σε μη σημαντικές
- Δεν επηρεάζεται η συνοχή και λειτουργία των οικοτόπων

3.9 Παρακολούθηση των μέτρων

Για την παρακολούθηση της συμβατότητας του ΠΠΑ με τους στόχους διατήρησης του Δικτύου Natura 2000 προτείνεται πυρήνας στρατηγικών δεικτών:

- μεταβολή έκτασης φυσικών οικοτόπων,
- συνδεσιμότητα οικοτόπων,
- κατάσταση ειδών και οικοτόπων Natura 2000,
- κατάσταση θαλάσσιων οικοτόπων και *Posidonia oceanica*,
- μεταβολές σε υγροτοπικά και υδρομορφολογικά στοιχεία,
- δείκτες τουριστικής πίεσης σε ευαίσθητες περιοχές,

Η παρακολούθηση θα συνδέεται με το γενικό σύστημα παρακολούθησης της ΣΜΠΕ και θα ενεργοποιεί αναθεώρηση ή εξειδίκευση μέτρων όπου καταγράφονται δυσμενείς τάσεις.

3.10 Συμπέρασμα Δέουσας Εκτίμησης

Η αξιολόγηση του ΠΠΑ Κρήτης 2026–2030 καταδεικνύει ότι το Πρόγραμμα περιλαμβάνει κατηγορίες παρεμβάσεων με σαφώς διαφοροποιημένο προφίλ περιβαλλοντικού κινδύνου. Οι παρεμβάσεις των ΑΣ2, ΑΣ3, ΑΣ4 και ΑΣ6 είναι εκείνες που ενδέχεται να δημιουργήσουν σημαντικές επιβαρύνσεις σε περιοχές Natura 2000, ιδίως μέσω κατακερματισμού, αλλοίωσης θαλάσσιων και παράκτιων οικοτόπων, πιέσεων σε υδροτοπικά συστήματα, αύξησης επισκεψιμότητας και όχλησης της πανίδας.

Ωστόσο, το ΠΠΑ αποτελεί στρατηγικό πρόγραμμα και δεν καθορίζει από μόνο του τη λεπτομερή χωροθέτηση των επιμέρους έργων. Κατά συνέπεια, η παρούσα ΜΔΕ εστιάζει στον καθορισμό δεσμευτικού στρατηγικού πλαισίου αποφυγής, πρόληψης και μετριασμού, ώστε η εφαρμογή του Προγράμματος να μην οδηγήσει σε αρνητική επίπτωση επί της ακεραιότητας των περιοχών Natura 2000.

Υπό τις εξής ρητές προϋποθέσεις:

- εφαρμογή των γενικών και ειδικών μέτρων του κεφαλαίου 3.7,
- υποχρεωτική εξέταση κάθε επιμέρους έργου σε επόμενο στάδιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης,
- μη χωροθέτηση παρεμβάσεων υψηλού κινδύνου σε κρίσιμα στοιχεία διατήρησης χωρίς ειδική τεκμηρίωση,

τεκμηριώνεται ότι το ΠΠΑ Κρήτης 2026–2030 δύναται να εφαρμοστεί χωρίς να προκαλέσει αρνητική επίπτωση στην ακεραιότητα των περιοχών Natura 2000 της Κρήτης, κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 3 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρεί την ανάγκη εκπόνησης κατάλληλων, ειδικότερων μελετών σε επίπεδο έργου, όπου η φύση, η ακριβής χωροθέτηση και η ένταση των παρεμβάσεων θα είναι επαρκώς προσδιορισμένες.

4 ΣΤΑΔΙΟ 3 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4

Καθώς με βάση τα συμπεράσματα της δέουσας εκτίμησης το παρόν ΠΠΑ δεν αναμένεται να επηρεάσει την ακεραιότητα του δικτύου Natura 2000 μετά τη λήψη μέτρων, η διαδικασία της Δέουσας Εκτίμησης σταματάει στο Στάδιο 2. Επομένως, δεν θα διερευνηθούν εναλλακτικές λύσεις και δεν θα προταθούν αντισταθμιστικά μέτρα.

Σημειώνεται επίσης ότι η πρόταση και εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων (Ν. 4014/11 άρθρο 10 παράγραφος 4), αντιστοιχούν στις επιπτώσεις επί συγκεκριμένων ειδών και ενδιαιτημάτων σε περίπτωση υποβάθμισης ή μείωσης αυτών και προβλέπουν στην διατήρησή τους σε ικανοποιητική κατάσταση.

Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στα παραπάνω συμπεράσματα, κρίνεται ότι από την υλοποίηση του προτεινόμενου Σχεδίου δεν προκύπτει η ανάγκη για το Στάδιο 3 της εκτίμησης.

Για την Δ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

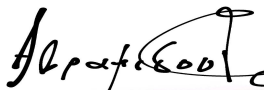
σύμβουλοι περιβάλλοντος ΑΕ

Δ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
σύμβουλοι περιβάλλοντος Α.Ε.
ΤΗΝΟΥ 2 ΧΟΛΑΡΓΟΣ ΤΚ: 15562
ΑΦΜ: 998855846 | ΔΟΥ: ΦΑΕ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΗΛ: 210 6540188 | ΑΡ. Γ.Ε.ΜΗ: 7517901000
email: dargy@otenet.gr | web: www.d-argyropoulos.gr

Αργυρόπουλος Δημήτριος

Πολιτικός Μηχανικός – Υγιεινολόγος

Σύνταξη Μελέτης

Γεωργία Αβραμίδου

Γεωπόνος, MSc

5 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. <http://filotis.itia.ntua.gr/home/>
2. <http://cdr.eionet.europa.eu/gr/eu/art17/envrfzupg> Διαχείριση των Περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 – Οι διατάξεις του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τα ενδιαίτηματα – Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000.
3. Ανακοίνωση της Επιτροπής: Εκτίμηση σχεδίων και έργων σε σχέση με τόπους Natura 2000 Μεθοδολογική καθοδήγηση σχετικά με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 3 και 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους 2021/С 437/01
4. Δεδομένα Βιοπαρακολούθησης 2007-2015, όπως προέκυψαν από το έργο «Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στην Ελλάδα», Τμήμα Βιοποικιλότητας και Προστατευόμενων Περιοχών, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2017
5. Καββαδία Α, Μαρκαντωνάτου Β, Κουτσοβούλου Κ, Δημόπουλος Π, Μητσόπουλος Ι, Παράβας Β (2022). Έκθεση τεκμηρίωσης για τον καθορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) για τους φυσικούς τύπους οικοτόπων και τα είδη ενωσιακού ενδιαφέροντος. Έργο LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα (LIFE16 IPE/GR/000002). Παραδοτέο Δράσης C.7. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Αθήνα, 27 σελ. & V Παραρτήματα.
6. Κοτζαγεώργης Γ., Μαντζαβέλας Α., Χατζηχαραλάμπους Ε., Δεφίγγου Μ., Γιουτλάκης Μ., Παπαγρηγορίου Σ., Αλεξανδρίδου Ε. (Συντονιστές έκδοσης), 2015, «Παραδοτέο Γ12. Επικαιροποιημένη πρόταση περιφερειακών και εθνικών στόχων διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών κοινοτικής σημασίας». ΥΠΕΡΕΝ, Αθήνα, ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΝVECO Α.Ε. – ΟΜΙΚΡΟΝ Α.Ε. – ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ – ΦΥΣΕΛΙΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, και ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: ΕΚΒΥ.
7. Λεγάκης, Α. & Μαραγκού, Π. 2009. Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα, 528 σελ.
8. Προσδιορισμός συμβατών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Οрниθοπανίδας-Παραδοτέο 3, Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. –

Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, 2009

9. Hadjibiros K., Ecology and Applied Environmental Science, Taylor and Francis Group, 2014
10. Wong, P. P. "Environmental impacts of tourism." A companion to tourism (2004): 450-461.